

Teoretický obraz svobodné společnosti

- 1) Měli bychom se snažit zřetelně si představit dokonalou svobodu, nejen¹ v naději jí dosáhnout, ale v naději získat dokonalejší svobodu, než je ta, ve které se v současné době nacházíme, protože jen dokonalostí pochopíme to nejlepší. Můžeme směřovat pouze k ideálu. Ideál je stejně neuskutečnitelný jako sen, ale na rozdíl od snu souvisí s realitou, dovoluje v mezích² uspořádat at' skutečné či uskutečnitelné situace od nejmenší k největší hodnotě. Dokonalá svoboda nemůže být chápána jako něco, co jednoduše záleží na zániku této³ nutnosti, jejímž tlakem stále trpíme. Dokud bude člověk žít, to znamená dokud bude tvořit tu nejmenší část tohoto nemilosrdného světa, tlak nutnosti nikdy ani na moment nepoleví. Situace, kdy by měl člověk tolik slastí a tak málo strastí,⁴ což⁵ by se mu líbilo, nemůže ve světě, kde žijeme, není-li to klam, nastat. Je pravda, že je příroda podle klimatických podmínek a možná podle období k lidským podmínkám shovívavější nebo přísnější, ale čekat na zázračný objev, který by přírodu pro jednu učinil milosrdnější na celém světě a pro všechny lidi, je rozumné asi tak jako naděje vkládané kdysi do roku jeden tisíc.

A

---

¹ Ne (snad) v naději

² To ne, jako mezník, jako měřítko

³ vynechat

⁴ Pěkné!

⁵ Lépe: jak